

Якщо ж компанія не використовує аналітику, то вона працює за принципом «а може, пощастить?». Якщо ж аналітику використовують поверхово, тоді втрачається можливість постійно покращувати і вдосконалювати свій сайт та сторінки у соціальних мережах [4].

Беручи до уваги актуальність даних досліджень, у подальшому ми плануємо більше уваги зосередити на використанні методів брендингу в управлінні маркетинговими комунікаціями. Зважаючи на динамічність розвитку суспільства та змін на ринку імпортованих автомобілів, важливо в майбутньому розглянути ефективність запропонованих методів удосконалення маркетингових комунікацій та здійснити пошук нових.

Висновки. Ефективне використання комунікацій в digital-маркетингу групою компаній «НІКО» відбувається завдяки вдалому застосуванню методик SMM у поєднанні із вдалою роботою над аналітичними показниками.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Алексеева А. Длинные гудки рекламы / А. Алексеева // Комп&ньоН. – 2009. – № 08(628) [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.management.com.ua/tend/tend243.html>.
2. Аналітичні матеріали групи компаній «НІКО». Фінансовий звіт, квітень 2014. Медіа-моніторинг, жовтень 2015. Щомісячний звіт Audi, жовтень 2015.
3. Копильчак Б.В. Проектний підхід як механізм ефективного управління маркетинговими комунікаціями / Б.В. Копильчак // Вісник Дніпропетровського національного університету. Серія «Економіка». – 2015. – Вип. 9(1).
4. Легендарная стратегия для продвижения вашего контента: пять советов от GM [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://geniusmarketing.me/lab/legendarnaya-strategiya-dlya-prodvizheniya-vashego-kontenta-5-sovetov-ot-gm>.
5. Офіційний сайт ТОВ «НІКО ЗАХІД ПРЕМІУМ» [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://audi.lviv.ua>.
6. Харламов П. Интеграция онлайн и офлайн-инструментов: реальность и будущее / П. Харламов [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.management.com.ua/tend/tend600.html>.

УДК 658.012.8

Кузьомко В.М.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємств
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана*

Гришук А.В.

*студент
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено сутність поняття «інформаційний потенціал підприємства» та визначено його складові елементи. Побудовано матрицю відповідальності за формування та використання інформаційного потенціалу підприємства. Обґрунтовано роль інформаційного потенціалу в забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: інформаційний потенціал, економічна безпека, інформаційна безпека, інформаційні ресурси, служба економічної безпеки.

Кузьомко В.М., Гришук А.В. ИНФОРМАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье исследована сущность понятия «информационный потенциал предприятия» и определены его составляющие элементы. Построена матрица ответственности за формирование и использование информационного потенциала предприятия. Обоснована роль информационного потенциала в обеспечении экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: информационный потенциал, экономическая безопасность, информационная безопасность, информационные ресурсы, служба экономической безопасности.

Kuzomko V.M., Hryshchuk A.V. INFORMATION POTENTIAL AS A FACTOR OF ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY

It analyzes the essence of information potential of enterprise and defines the elements of the information potential. It builds a matrix of responsibility for the development and use of information potential of the enterprise. It substantiates the role of information potential in ensuring the economic security of the enterprise.

Keywords: information potential, economic security, information security, information resources, economic security service.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства інформація є ключовим ресурсом і фактором досягнення конкурентних переваг підприємства. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та їх глобальний характер спрощує передачу інформації та забезпечує швидкість прийняття рішень менеджерами підприємств. Таким чином, особливого значення набуває здатність ефективного формування та використання інформаційного потенціалу

підприємства. З одного боку, прийняття раціональних управлінських рішень неможливе без використання актуальної та достовірної інформації, з іншого – зростає потреба в захисті інформаційних ресурсів сучасних підприємств, які здійснюють свою діяльність в умовах формування інформаційної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню інформаційного потенціалу підприємства присвячено багато наукових праць як вітчизняних,

так і зарубіжних учених. С.М. Ілляшенко у своїх дослідженнях приділяє увагу сутності інформаційного потенціалу підприємства як економічної категорії, визначенню його структури, розробленню критеріальної бази і методичних підходів до його оцінки [1]. Сутність та структуру інформаційного потенціалу також досліджували такі науковці, як І.М. Тесленок та М.О. Кучеренко [2], А.В. Битий [3]. Проблеми формування інформаційного потенціалу підприємства відображено в працях О.Ф. Шаповал [4]. Д.В. Дячковим проаналізовано методичні підходи до оцінки інформаційного потенціалу [5], а також спільно з І.А. Маркіною досліджено організаційне забезпечення управління інформаційним потенціалом підприємства [6].

Однак проблема ефективного формування та використання інформаційного потенціалу підприємства для забезпечення його економічної безпеки залишається недостатньо дослідженою, що потребує подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

Мета статті полягає в обґрунтуванні ролі інформаційного потенціалу в забезпеченні економічної безпеки підприємства. Для цього необхідно дослідити сутність поняття «інформаційний потенціал», визначити його складові елементи, встановити відповідальні підрозділи за підтримку інформаційного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед вітчизняних науковців існують різні думки щодо трактування поняття «інформаційний потенціал підприємства». О.С. Федонін, І.П. Рєпіна та О.І. Олексюк зазначають, що інформаційний потенціал – «це єдність організаційно-технічних та інформаційних можливостей, які забезпечують підготовку та прийняття управлінських рішень і впливають на характер (специфіку) виробництва через збір, зберігання (накопичення), обробку та розповсюдження інформаційних ресурсів» [7, с. 19].

І.В. Сидоренко під інформаційним потенціалом пропонує розуміти «сукупність засобів, методів та умов, що дають змогу використовувати інформаційні ресурси» [8, с. 199]. Інформаційний потенціал підприємства характеризується як складна система ресурсів виробництва й управління, які перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності, тому використання інтегруючих здатностей елементів потенціалу, а також досягнення збалансованого оптимального співвідношення між ними відкривають можливості для створення комплексної системи, що здатна забезпечувати максимальну продуктивність виробничого потенціалу підприємства.

На думку С.М. Ілляшенка, під інформаційним потенціалом підприємства слід розуміти «сукупність інформаційних ресурсів і здатностей до їх реалізації, які забезпечують умови його тривалого розвитку на ринку на основі генерації, накопичення і використання знань» [1].

Важливим аспектом ефективного формування та використання інформаційного потенціалу є його структуризація, тому доцільним є визначення складових елементів інформаційного потенціалу підприємства та ідентифікація найсуттєвіших зв'язків між ними.

С.М. Ілляшенко виділяє складові елементи інформаційного потенціалу [1]: знання та досвід персоналу (у тому числі корпоративну культуру та соціально-психологічний клімат); документацію (технічну, технологічну тощо) та права (у тому числі на патенти, торгові марки, промислові зразки, ноу-хау, товарні знаки, а також сертифікати відповідності стандартам

якості, вимогам екологічної безпеки тощо); наукоємну продукцію (вироби, послуги, технології); інформаційні системи та технології (у тому числі засоби комунікації та зв'язку інформаційне, програмне, технічне та інше забезпечення інформаційних систем); інформаційні зв'язки (економічну інформацію, зв'язки з економічними контрагентами, контактними аудиторіями, імідж, репутацію).

Більш узагальнену структуру інформаційного потенціалу запропоновано І.М. Тесленок та М.О. Кучеренко, які виокремили такі три його складники: інформаційні ресурси; персонал; комп'ютерні інформаційні системи [2, с. 126].

Варто зазначити, що елементи кожної із цих складників є досить схожими до попередньої класифікації. Так, інформаційні ресурси включають документацію підприємства, економічну інформацію, зв'язки з контрагентами та контактними аудиторіями та комерційну таємницю. Персонал як складова частина інформаційного потенціалу є відображенням кваліфікації і досвіду співробітників, а також корпоративної культури підприємства. І остання складова частина – комп'ютерні інформаційні системи – це технічна база та засоби комунікації і зв'язку; інформаційне програмне, технічне та інше забезпечення інформаційних систем; модель управління інформаційними потоками.

На думку П.В. Круш та М.О. Зеленської, інформаційний потенціал умовно складається з ресурсної частини (без якої існування потенціалу неможливе) та можливостей щодо використання даних ресурсів. До ресурсної частини належить комп'ютерне обладнання – фізична пам'ять, периферійне обладнання та телефонні лінії, програмні продукти. Можливості щодо використання даних ресурсів такі: створення, збереження та накопичення інформаційних даних, можливості передачі даних, можливості обробки даних, можливості захисту даних [9, с. 47].

На основі досліджень С.М. Ляшенка [1] авторами сформована матриця відповідальності за формування та використання складових елементів інформаційного потенціалу підприємства (табл. 1).

На основі побудованої матриці відповідальності можна встановити, який із підрозділів підприємства повинен відповідати за формування та використання тієї чи іншої складової частини інформаційного потенціалу, підтримувати на належному рівні та забезпечувати їх розвиток, що дає змогу значно підвищити ефективність управління інформаційним потенціалом підприємства.

В умовах формування інформаційної економіки інформаційний потенціал стає вагомим чинником забезпечення економічної безпеки будь-якого підприємства. Авторське бачення взаємозв'язку інформаційного потенціалу та економічної безпеки підприємства зображено на рис. 1.

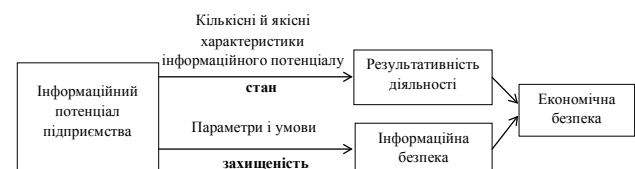

Рис. 1. Роль інформаційного потенціалу в забезпеченні економічної безпеки підприємства

З одного боку, інформаційний потенціал – це стан його кількісних і якісних характеристик як ресурсу, достатніх для ефективної роботи підприємства. З іншого

боку, інформаційний потенціал потребує захисту. Параметри і умови захищеності інформаційних ресурсів лежать в основі інформаційної безпеки підприємства. Разом результативність діяльності та інформаційна безпека визначають економічну безпеку підприємства.

Досліджуючи роль інформаційного потенціалу в забезпеченні економічної безпеки підприємства, пропонується розглядати інформаційний потенціал передусім із точки зору можливості забезпечення інформаційної безпеки підприємства. Інформаційна складова економічної безпеки спрямована на створення й підтримання такого стану інформаційних ресурсів і пов'язаних із ними засобів та систем інформатизації, який би гарантував якісне і безперебійне забезпечення менеджерів підприємства актуальною інформацією та необхідний рівень її захищеності від незаконного втручання, розкриття чи розголошення [10, с. 36].

А.Ю. Нашинець-Наумова пріоритетним напрямом у процесі забезпечення інформаційної безпеки підприємства вважає збереження в таємниці комерційно важливої інформації, що дає змогу підприємству успішно конкурувати на ринку виробництва та збуту товарів і послуг [11, с. 60].

Головними забезпечуючими елементами інформаційної безпеки є інфраструктура комп'ютерних інформаційних систем, персонал підприємства, а також функціонування служби економічної безпеки на підприємстві.

Важлива роль у забезпеченні економічної безпеки підприємства належить інфраструктурі комп'ютерних інформаційних систем, використання яких дає змогу оперативно отримувати інформацію про стан економічної безпеки, вчасно реагувати на негативні відхилення та приймати управлінські рішення.

Дослідження, проведене О.Л. Коробчинським [12, с. 43], доводить, що для забезпечення економічної безпеки підприємство використовує всю сукупність своїх корпоративних ресурсів, у тому числі ресурс інформації і технологій. Він є найбільш цінним і найдорожчим ресурсом підприємства, що дає змогу адекватно реагувати на будь-які зміни зовніш-

нього оточення бізнесу, ефективно планувати та здійснювати свою господарську діяльність. До основних інформаційних засобів забезпечення економічної безпеки автор відносить комп'ютери, захисні мережі і саму інформаційну продукцію, у тому числі необхідну для прийняття рішень інформацію.

Впровадження сучасних інформаційних технологій та підвищення інформатизації процесів виробництва та управління здатні сформувати основу для зростання результативності діяльності підприємства в довгостроковій перспективі, зміцнити конкурентні позиції на ринку, забезпечити необхідний рівень інформаційної безпеки. При цьому одним із найважливіших чинників ефективного формування та використання інформаційного потенціалу є персонал підприємства.

З одного боку, персонал, який працює з інформаційними системами, повинен володіти достатньою кваліфікацією, оскільки створення та ефективне використання інформаційного масиву даних покладається саме на працівників підприємства. З іншого боку, від персоналу залежить ступінь захищеності інформаційних ресурсів підприємства. В умовах посиленої конкурентної боротьби персонал може бути використаний як джерело розкриття конфіденційної інформації про підприємство його конкурентами або іншими заінтересованими сторонами.

У зв'язку з цим підприємство може зазнати величезних збитків. Відповідно до світової статистики, найчастіше витік інформації відбувається через працівників – це найуразливіше місце будь-якої компанії.

Під час забезпечення інформаційної безпеки важлива роль відводиться службі економічної безпеки, яка забезпечує недопущення витоку інформації, що становить комерційну таємницю, виявляє, оцінює та мінімізує вплив загроз інформаційній безпеці на основі обґрунтування схем документообігу, встановлення рівнів доступу до інформації в локальних комп'ютерних мережах, організації раціонального зберігання та використання інформації тощо.

Висновки. Таким чином, на підставі проведеного дослідження було обґрунтовано зв'язок між інфор-

Таблиця 1

Матриця відповідальності за формування та використання складових елементів інформаційного потенціалу

Підрозділ підприємства	Складові елементи інформаційного потенціалу підприємства							
	Знання та досвід персоналу	Корпоративна культура та соціально-психологічний клімат	Технічна документація	Права на патенти, торгові марки і т.д	Сертифікація продукції, технологій і виробництва в цілому	Економічна інформація	Інформаційні системи та технології	Інформаційні зв'язки
Вище керівництво								
Керівники підрозділів								
Служба персоналу								
Конструкторський та технологічний відділ								
Патентно-ліцензійний відділ								
Бюро технічної інформації								
Юридична служба підприємства								
Відділ технічного контролю								
Маркетинговий відділ								
Фінансовий відділ								
Виробничий відділ								
Відділ комп'ютерних інформаційних систем і технологій								

маційним потенціалом та економічною безпекою підприємства. З'ясовано, що інформаційний потенціал, який, з одного боку, відображає результативність діяльності підприємства, а з іншого – його інформаційну захищеність, виступає передумовою формування економічної безпеки підприємства.

Основними елементами, які забезпечують ефективне формування та використання інформаційного потенціалу підприємства і, як наслідок, забезпечують економічну безпеку підприємства, є інформаційно-комунікаційні системи і технології, персонал та служба економічної безпеки підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Ілляшенко С.М. Інформаційний потенціал підприємства / С.М. Ілляшенко // Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». – 2004. – № 9(68). – С. 11–18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/864>.
- Тесленок І.М. Сутність і структура інформаційного потенціалу підприємства / І.М. Тесленок, М.О. Кучеренко // Бізнес Інформ. – 2011. – № 6. – С. 124–127 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2011-6_0-pages-124_127.pdf.
- Битий А.В. Генезис теорії формування інформаційного потенціалу підприємства / А.В. Битий // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 3(3). – С. 219–221 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_econ_2014_3\(3\)_49](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_econ_2014_3(3)_49).
- Шаповал О.Ф. Формування інформаційного потенціалу підприємства / О.Ф. Шаповал // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». – 2013. – Вип. 181(4). – С. 347–350 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2013_181\(4\)_58](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2013_181(4)_58).
- Дячков Д.В. Методичні підходи до оцінки інформаційного потенціалу підприємства / Д.В. Дячков // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2012. – № 4. – С. 131–135 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2012_4_27.
- Маркіна І.А. Організаційне забезпечення управління інформаційним потенціалом підприємств ринку безалкогольних газованих напоїв в Україні / І.А. Маркіна, Д.В. Дячков // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Вип. 1(2). – С. 211–218 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaeiv_2014_1\(2\)_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaeiv_2014_1(2)_36).
- Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : [навч. посіб.] / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 315 с.
- Сидоренко І.В. Формування інформаційного потенціалу олійно-жирових підприємств / І.В. Сидоренко // Економіка Криму. – 2010. – № 2. – С. 31 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/Ekonk/2010_2/045_sidorenko.pdf.
- Круш П.В. Інформаційна складова в структурі економічного потенціалу підприємства / П.В. Круш, М.О. Зеленська // Економіка та держава. – 2010. – № 10. – С. 45–47 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2010_10_12.
- Швиданенко Г.О. Економічна безпека бізнесу : [навч. посіб.] / Г.О. Швиданенко, В.М. Кузьомко, Н.І. Норіцина [та ін.] ; за заг. ред. Г.О. Швиданенко. – К. : КНЕУ, 2011. – 510 с.
- Нашинець-Наумова А.Ю. Питання забезпечення інформаційної безпеки підприємства / А.Ю. Нашинець-Наумова // Повітряне і космічне право. – 2012. – № 24. – Т. 3. – С. 58–62 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/UV/article/view/5885/6634>.
- Коробчинський О.Л. Методика формування системи економічної безпеки підприємства / О.Л. Коробчинський // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 4(94). – С. 41–45 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/APE/2009_4/41-45.pdf.